

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ การแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ โดยใช้ทักษะการฟัง การอ่าน การดู เป็นเครื่องมือ ในการรับสาร และใช้ทักษะการพูด การเขียน เป็นเครื่องมือในการส่งสาร ในการรับและส่งสาร ต้องคำนึงถึงทักษะการคิดด้วยเสมอ เพราะภาษาไทยเป็นสื่อทางความคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้า หรือคิดวางแผนต่าง ๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจ ให้ดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของ บรรพบุรุษ ที่จะพัฒนาความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ ซึ่งเป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1)

การเขียนเป็นรากฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ในระดับประถมศึกษา นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถจับใจความในสิ่งที่อ่าน และสามารถเขียนถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึกนึกคิด เขียนขยายความ และเขียนบรรยายสิ่งที่ได้อ่าน การเขียนประยุกต์ โดยใช้ความสำคัญจากสิ่งที่เคยอ่านรวมกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของตนเอง มีความสำคัญอย่างมาก ในการพัฒนาความรู้ความสามารถและศักยภาพของบุคคลในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ทักษะการเขียนเป็นกระบวนการขั้นสูงที่มีความซับซ้อน ผู้เขียนไม่เพียงแต่จะต้องรู้บทบาทและกลไกในการเขียนเท่านั้น แต่จะต้องสามารถมองเห็นลักษณะการเขียนที่สำคัญ เช่น การจัดระบบการเขียน (Organization) รูปแบบ และลักษณะการเขียน (Form and Features) จุดมุ่งหมายและเป้าหมายในการเขียน (Purposes and Goals) การเขียนยังจำเป็นต้องอาศัยทักษะที่เกี่ยวข้องกับการพูด รวมถึงความเข้าใจในคำพูด และการแสดงออก ในการจำแนกเสียงที่ได้ยิน การเรียงลำดับ และการจำคำพูด (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2536 : 1)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ไว้ว่ามีความสำคัญ เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ และเห็น

ความสำคัญของการใช้ภาษา จึงให้เปิดสอนภาษาไทยทุกระดับชั้น ซึ่งประกอบด้วย 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เอาไว้ในมาตรฐาน ท.2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนจดหมาย เขียนเชิงสร้างสรรค์ เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน การเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งเน้นทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเน้นเพื่อการสื่อสาร และให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้ และการใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามความหมายและอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ระบุความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนไทยให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรมประเพณี โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ. 2551 : 22)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Writing) เป็นการเขียนที่ผู้เขียนจะต้องใช้จินตนาการหรือความคิดคำนึงของตน เขียนออกมาด้วยถ้อยคำสละสลวย ประทับใจผู้อ่านและผู้ฟัง ให้ความเพลิดเพลินและประเทืองสติปัญญาไปด้วยในตัวแล้ว ยังจะต้องอาศัยการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ซึ่งเป็นการคิดที่มีลักษณะออกนอกกรอบ (Divergent Thinking) คือ การคิดหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม คิดได้กว้างไกลอันนำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการคิดแปลง ประู่งแต่งจากความคิดเดิมผสมผสานกัน ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2545 : 2) ประเทศใดก็ตามที่สามารถดึงศักยภาพเชิงสร้างสรรค์ขึ้นมาใช้ได้เท่าใด ยังมีโอกาสพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ฉะนั้นปัญหาสำคัญของประเทศที่กำลังพัฒนา ก็คือการขาดคนที่มี การคิดเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรมีการแสวงหาแนวทางในการพัฒนาให้เด็กและเยาวชนเป็นนักเขียนเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาการคิดเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มืออยู่ในตัวเด็กทุกคน และสามารถพัฒนาได้หากส่งเสริมด้วยวิธีการที่ถูกต้อง แต่ถ้าไม่ได้รับการเอาใจใส่ ตั้งแต่ยังเยาว์วัยแล้ว ความสามารถด้านนี้จะไม่พัฒนา และอาจหยุดชะงัก (ทิสนา แคมมณี.

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นการใช้ทักษะซึ่งจะต้องอาศัยการนำถ้อยคำ และความรู้สึกรวมจากประสบการณ์ต่าง ๆ มาเรียบเรียง และลำดับความคิดให้ต่อเนื่องกัน ด้วยเหตุนี้ในการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะแสดงถึงพฤติกรรมการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังเป็นผลผลิตของความคิดริเริ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนตระหนักว่าเขาได้สร้างผลงาน ซึ่งมีขึ้นเดียวในโลกด้วยตัวเอง ดังนั้นการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิด การแสดงออก ประสบการณ์ต่าง ๆ ความรู้สึก และจินตนาการที่มีอยู่ออกมาทางการเขียนอย่างสร้างสรรค์ โดยการถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียน ดังนั้นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จึงมีความสำคัญต่อชีวิตบุคคลและสังคม กล่าวโดยสรุปว่า มีความสำคัญต่อชีวิต คือเกิดภูมิปัญญาใหม่ ๆ สำหรับการติดต่อสื่อสาร เกิดอาชีพใหม่จากการใช้ภาษา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ทำให้เกิดการสืบสานด้านวัฒนธรรม ด้านความสำคัญต่อบุคคล คือการพัฒนาสมองซีกขวา ด้านความสำคัญต่อสังคม คือ เกิดรูปแบบใหม่ของการติดต่อสื่อสาร เกิดวัฒนธรรมและอารยธรรมใหม่ของการติดต่อสื่อสาร และมีจินตนาการในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น (กรรณิการ์ พวงเกษม. 2536 : 1)

การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นศิลปะในการใช้ภาษา เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ตลอดจนอารมณ์ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน งานเขียนที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องสามารถสื่อสารได้ทั้งความรู้ ความคิดและอารมณ์ของผู้เขียนแล้ว จะต้องมีความสร้างสรรค์ คือ มีความแปลกใหม่ น่าสนใจอีกด้วย ปัจจุบันการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะพื้นฐานที่ช่วยให้ครูรู้จักเด็ก และเป็นทักษะที่ช่วยให้เด็กมีโอกาสที่จะแสดงออกทางความคิดได้อย่างอิสระ ทำให้เด็กเป็นคนกล้าแสดงออก ดังนั้น สิ่งที่เด็กเขียนออกมาจึงอาจมีแง่มุมที่แปลกใหม่น่าสนใจและไม่ซ้ำแบบใคร การเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องฝึกฝน มิใช่เป็นเรื่องที่จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การใช้ภาษาเป็นเรื่องของการเรียนรู้ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะทักษะการเขียนนั้น เป็นกระบวนการสื่อความหมายที่ซับซ้อน จึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการเขียน ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเขียน ที่สำคัญที่สุดคือการคิด เพราะการคิดเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้งานเขียนเกิดขึ้นได้ (ทิตนา แคมมณี. 2547 : 14)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ให้มีประสิทธิภาพ นั้น นอกจากจะสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจแล้ว ผู้เขียนต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยให้ งานเขียนเกิดขึ้นจากจินตนาการของผู้เขียนเอง หรือเกิดจากความคิดคำนึงของตน แล้วเขียน ออกมาด้วยความสละสลวย ประทับใจผู้อ่าน และผู้ฟัง ให้ความรู้สึกเพลิดเพลินใจ นอกจากนี้ ต้องเป็นการเขียนที่ไม่ได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจาก แนวคิดเดิมที่มีอยู่ มีความน่าสนใจ เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัด จึงจะ เป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ (กรมวิชาการ. 2551 : 25) การจัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีวิธีการอย่างหลากหลาย ผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการช่วงวัย ความเหมาะสมของเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละระดับ ชั้น ในการเขียนเด็กควรมี ความเป็นอิสระในการแสดงออกในด้านความคิดเป็นการเปิดใจของตัวเองได้อย่างเสรี โดยใช้ สิ่งเร้าที่เอื้อต่อการส่งเสริมความสามารถในการคิด คือ การจินตนาการทางภาพ และภาษา หาก ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ และมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งเป็น การกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในบทเรียนมากขึ้น วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ซึ่ง ตัวชี้วัดของวิชาภาษาไทยในช่วง ชั้นที่ 2 ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องการให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลตลอดจนสามารถใช้ในเชิงสร้างสรรค์ได้ และอธิบายเพิ่มเติม ไว้ในคำอธิบายรายวิชาภาษาไทยระดับ ชั้นประถมศึกษา 5 ว่าให้มีการฝึกเขียนในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อให้มีทักษะในการเขียนสามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดง ความนึกคิดอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (กรมวิชาการ. 2551 : 17)

ในปัจจุบันการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในระดับประถมศึกษา ครูภาษาไทย ส่วนมากจะเน้นการสอนเขียนที่มีการใช้ความจำ การเขียนตามรูปแบบมีกฎเกณฑ์ และยึดหลัก ภาษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งไม่ได้ส่งเสริมความคิดอิสระของนักเรียนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในทางตรงกันข้ามอาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเป็นเรื่องยากที่จะเขียน ลำบากใจในการ เขียน เกิดความเบื่อหน่ายหรือหมดกำลังใจ ที่จะเขียนต่อไป ความสามารถในการคิดและเขียน เชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มืออยู่ในตัวเด็กทุกคน และสามารถพัฒนาได้หากส่งเสริมด้วยวิธีการที่ ถูกต้อง แต่ถ้าไม่ได้รับการเอาใจใส่ตั้งแต่ยังเยาว์วัย ความสามารถด้านนี้จะไม่พัฒนาและอาจ หยุดชะงัก (สมศักดิ์ ภู่วิชาวรรณ. 2537 : 50)

โรงเรียนบ้านหัวขัว อำเภอกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนจำนวน 87 คน มีครูจำนวน 7 คน และ ได้ทำการสอนคณะชั้น ได้พบปัญหาจากการกิจกรรมการเรียนการสอน คือผลการประเมิน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนปีการศึกษา 2554 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 72.85 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คือ ร้อยละ 80 (โรงเรียนบ้านหัวขัว, 2554 : 2) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากหลายด้าน เริ่มตั้งแต่การ เขียนสะกดคำ การเขียนประโยค และการเขียนสื่อสาร ผู้เรียนมักจะนำเอาภาษาพูดมาใช้ในการ เขียน การเลือกใช้คำที่ไม่เหมาะสม การลำดับความคิดในการเขียนยังสับสน ผลงานการเขียนไม่ มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในเกณฑ์ต่ำ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคิดหาวิธีการพัฒนากระบวนการคิดให้กับผู้เรียน ได้มี โอกาสฝึกฝนทักษะการคิด และถ่ายทอดความคิดของตนเองด้วยการเขียนอย่างสร้างสรรค์

ดังนั้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของ นักเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส และเทคนิคผังความคิด ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาได้ เพราะแนวคิดพหุสัมผัส (Multisensory Approach) เป็นกระบวนการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ของบุคคล โดยการใช้ประสาทสัมผัสทุกด้าน ด้วยอาการตื่นตัวของประสาทที่เกิดจากการกระตุ้นของ อวัยวะรับความรู้สึก ซึ่งประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง อวัยวะรับความรู้สึกแต่ละ ชนิด จะรับกระตุ้น หรือมีพลังงานกระตุ้นเฉพาะ เช่น นัยน์ตา รับได้เฉพาะแสง หูรับได้ เฉพาะเสียง จมูกรับได้เฉพาะกลิ่น ลิ้นรับได้เฉพาะรส ผิวหนังรับได้เฉพาะสัมผัส การเห็น สิ่งของก็ต้องสัมผัสสิ่งนั้น การมองไปรอบ ๆ ฟังเสียง ดมกลิ่น และนำสิ่งของนั้นเข้าปาก เพื่อ ชิมและสัมผัสสิ่งนั้นด้วยลิ้น จะทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ ได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับ ประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง กระบวนการดังกล่าวยังสามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด จินตนาการ เกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ (สมศักดิ์ ภูวิภา ดาวรรณ. 2542 : 145) และแนวคิดการจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ ประสาทสัมผัสของสมิท (Smith, 1969 : 63 ; อ้างถึงใน วรณั โสมประยูร, 2539 : 26) ขั้นตอน การใช้ผังความคิด ของวายคอฟฟ์ (Wycoff, 1991 : 43) ซึ่งเทคนิคผังความคิด (Mind Mapping) เป็นเทคนิควิธีที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวา เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล เข้าด้วยกัน ซึ่งโครงสร้าง หรือการทำงานของสมอง ในการติดต่อ จัดการ รวบรวม บันทึก เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น ควรจะเริ่มด้วยความคิดหลัก (Main Idea) ที่จุดกึ่งกลาง แล้วแตกสาขาแยกย่อยออกไป แล้วแต่ความคิดของแต่ละคน (Buzan, 1991 : 93) ผังความคิด

จึงเป็นสิ่งที่แสดงความสัมพันธ์ของสาระ หรือความคิดต่าง ๆ ให้เห็นเป็น โครงสร้างในภาพรวม โดยใช้เส้นคำ ระยะห่างจากจุดศูนย์กลาง สี เครื่องหมาย รูปทรงเรขาคณิต และภาพ แสดง ความหมายและความเชื่อมโยง ทางความคิด หรือสาระนั้น ๆ และกระบวนการสอนของ บรอมเลย์ (Bromley. 1992 : 10 ; อ้างถึงใน รัตณี กุลวงศ์. 2549 : 38)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย ซึ่งรับผิดชอบในการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงสนใจ ที่จะพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ และเทคนิค ฟังความคิด เพื่อช่วยให้นักเรียนพบแนวทางในการเรียนรู้ เกิดความสนใจ และเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเอง ในการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่ดีขึ้น และเพื่อนำผลวิจัยที่ได้ไป เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่อไป จึงได้ทำวิจัยเรื่องนี้

คำถามการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และเทคนิคฟังความคิด จะช่วยพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหัวขัว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และเทคนิคฟังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และเทคนิคฟังความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และ เทคนิค ฟังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิด พหุสัมพันธ์และเทคนิคผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านหัวขัว อำเภอ กันทรวิชัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีจำนวน นักเรียน 9 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

ตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และเทคนิคผังความคิด

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์และ

เทคนิคผังความคิด

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระที่ 2 การเขียน มาตรฐาน ท.2.1 การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตามตัวชี้วัดต่อไปนี้

1. การแต่งประโยค
2. การเขียนบรรยายภาพ
3. การเขียนเรียงความ
4. การเขียนแสดงความคิดเห็น
5. การเขียนเรื่องจากจินตนาการ

สถานที่

โรงเรียนบ้านหัวขัว อำเภอกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1

ระยะเวลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การปรับกระบวนการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ให้นักเรียนมีความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่มีลักษณะของการคิด
ริเริ่ม ผู้เขียนสามารถสร้างคำและข้อความตามจินตนาการของตนเอง และมีอิสระในการเขียน
เรียบเรียงความคิด ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมา
เป็นลายลักษณ์อักษร ที่มีความคิดแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ด้วยถ้อยคำภาษาที่
สละสลวย และให้คุณค่าแก่ชีวิต

แนวคิดพหุสัมผัส หมายถึง การเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่
ทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น และกายสัมผัส ซึ่งการเรียนรู้จากประสาทสัมผัส จะทำให้เกิด
การพัฒนา การเห็น การฟัง การได้กลิ่น การลิ้มรส และการสัมผัส ส่งผลให้เกิดความคิด
และจินตนาการ

เทคนิคผังความคิด หมายถึง การจัดกลุ่มความคิด การเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดเข้า
ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจน สัมพันธ์ต่อเนื่อง และง่ายต่อการเข้าใจ และการนำไปใช้
แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กำหนดการ หรือ วิธีการที่ครูผู้สอนจัดทำขึ้นตาม
เนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้าอย่างมีระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส และเทคนิคผังความคิด หมายถึง
วิธีการ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการเขียน
เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แนวคิดพหุสัมผัส และเทคนิคผังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบ
ด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กระตุ้นการคิด

1.1 ขั้นรับสัมผัส

1.2 ขั้นคิดและจัดทำผังความคิด

1.3 ชี้นำเสนอผังความคิด

ขั้นที่ 2 ลิจิตผลงาน

ขั้นที่ 3 วิจารณ์แก้ไข

ขั้นที่ 4 วินิจฉัยถ้อยคำ

ขั้นที่ 5 นำเสนอให้ปรากฏ

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ และเทคนิคผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการทดลองใช้ตามขั้นตอน แล้วนำไปใช้สอนจริง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้ตามเกณฑ์ 80 / 80 ซึ่งมีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนทุกคน เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว มีการประเมินว่านักเรียนทั้งหมดสามารถทำงานที่มอบหมาย หรือประกอบกิจกรรมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนทุกคน เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว มีการประเมินว่านักเรียนทั้งหมด สามารถทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80 ขึ้นไป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งวัดจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากการเรียนรู้ จากแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ และ เทคนิคผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้แนวคิดพหุสัมพันธ์ และเทคนิคผังความคิด กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนองตอบความต้องการของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมุ่งหวังที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ สามารถ ประเมินได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการสื่อสารได้

2. ครูได้เทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศ สำหรับสถานศึกษา เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY